

SERAMİK DİSİPLİNİNDE SANAT/ZANAAT, SÜREÇ, DEĞİŞİM, DÖNÜŞÜM: PHOEBE CUMMINGS

Nalân DANÂBAŞ

Doç., Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam Bölümü,
nalandanabas@gmail.com ORCID: 0000-0001-9838-4433

Danâbaş, Nalân. "Seramik Disiplininde Sanat/Zanaat, Süreç, Değişim, Dönüşüm: Phoebe Cummings". ulakbilge. 66 (2021 Kasım): s. 1347-1357. doi: 10.7816/ulakbilge-09-66-06

ÖZ

Köklü bir alt yapıya sahip olan seramik disiplini kendi içerisinde farklı uygulamaları içermektedir. Geleneksel seramik sanatı bağlamında zanaatın sınırlarını zorlayan Phoebe Cummings kendi ifade dilini oluştururken seramik disiplininin temel malzemesi olan kili kullanarak süreç odaklı uygulamalar ortaya koymaktadır. Sanatçı sadece sanat/zanaat açısından değil uyguladığı teknik açısından da değişim ve dönüşümün doğadaki kendi varlığı ile de bir bağ kurduğunu sorgulamaktadır. Heykellerinde/yerleştirmelerinde seramiğin temel malzemesi olan kili pişirmeden sürece bırakarak malzemenin kurumasını, kırılmasını, parçalanarak dökülmesini, çürümelerini ve sergi bitiminde suda çözünerek dönüşümünü sağladıktan sonra malzemeyi yeni projelerde kullanması dikkat çekicidir. Sanatçıya göre süreç, değişimi ve geçiciliği temsil etmektedir. Sanatçı bir ritüelin içerisindeymiş gibi serbest el şekillendirme tekniği ile kırılğan ve çok hassas heykeller/yerleştirmeler ortaya koyarken, gelecek zamana "ne" taşıdığımızı sorgulamaktadır. Çalışma Phoebe Cummings'in sanat/zanaat yolculuğunu incelemek sanat yapıtlarından örnekler vermek ve seramiğin temel malzemesi olan kilin farklı kullanım alanlarını da göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Seramik, zanaat, süreç, değişim, dönüşüm, kil

Makale Bilgisi:

Geliş: 25 Ağustos 2021

Düzeltilme: 30 Eylül 2021

Kabul: 5 Kasım 2021

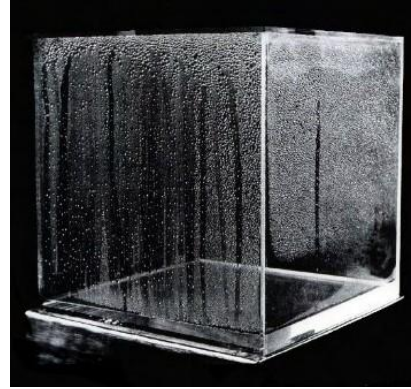
Giriş

Zanaat, Türkçe sözlükte, "İnsanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan, öğrenimle birlikte deneyim, beceri ve ustalık gerektiren iş" (TDK, 1998: 1663) olarak tanımlanmaktadır. Kergoat'a göre zanaat ellerin zihinden daha çok çalışması demektir (Kergoat, 2009:366). Her toplumun kendi kültürüne bağlı olarak gelişen zanaat kültürü kuşaktan kuşağa da aktarım sağlayan bir gelenektir. Sanat ve zanaat 18. yüzyılda birbirlerinden ayrılmış, 20. yüzyılın ilk yarılarında ise endüstri ve makinalaşma ile beraber sorgulanmaya başlanmıştır. Buna rağmen bu dönemde birçok sanatçı zanaat ustalarının yanında eğitim görmüşlerdir. Zaman içerisinde zanaatın sanat disiplininin ayrılmasından sonra gelişen teknoloji ile beraber faaliyet alanı daralmış makinalar ile üretim hızlanmış ve zanaat yok olmaya başlamıştır (Gürcüm, Kartal, 2017: 1794,1795).

Çalışmanın konusu olan Phoebe Cummings, yerleştirmelerinde / heykellerinde zanaatı simgeleyen çalışmalar yapmış olsa da yapıtları sergi salonunda kurulduğu ve yok edildiği süreç içerisinde sanat yapıtlarına dönüşür ve bu süreçte zamana bağlı olarak değişim ve dönüşüme maruz kalırlar.

Süreç kavramı, doğal olarak bir zamana işaret etmektedir. Orhan Hançerlioğlu Felsefe sözlüğünde "koşulların bütünlüğü içinde ele alınan gelişme..." şeklinde açıklamıştır süreci (Hançerlioğlu, 1994:384). Farklı bir söylem ile süreç sanatı zaman içerisinde değişim gösteren malzemelerin, izleyicinin de gözleri önünde gerçekleşmesidir. İzleyici diğer sanat yapıtlarında son aşamaya şahitken süreç sanatında sanat yapıtının hem değişen evrelerini hem de yapım aşamalarını görebilmektedir (Özdem, Geçit, 2013:159). Türkçe sözlükte, değişim bir zaman dilimi içindeki değişikliklerin bütünüken, dönüşüm olduğundan başka bir biçime girme, başka bir durum alma ve biçim değiştirme olarak tanımlanmaktadır (Bağlantı 1). Soyut dışavurum hareketine dayanan süreç sanatı ilk kez 1940'lı yılların sonunda aksiyon resminde görülmüştür. Boya, sürecin izleri olarak tuval üzerine damlatılarak ve dökülerek uygulanmıştır (Susamoğlu, 2010:16).

Süreç kavramı sanatçıları, yapıtlarını ortaya koyarken organik olan birçok malzemeyi (buz, talaş, kil, ahşap, yağ, ot, çimen, lastik, kömür vs.) projelerinde kullanmışlardır. Kullandıkları malzemeleri bir forma dönüştürmek ya da biçimlendirmek yerine hava koşullarına, yerçekimine, ısıya ve zamana bırakmışlardır. Süreç Sanatı sanatçıları arasında Robert Morris, Hans Haacke, Richard Serra ve Eva Hesse'i sayabiliriz. Robert Morris'in projelerinin büyük bir bölümü bir alana yayılmış düzensiz çeşitli malzemelerden oluşmaktadır. Projelerinde parçaların parçalara ve bütüne olan ilişkileri sorgulanmaktadır. 1967 yılında yaptığı "Adsız" çalışmasında malzemeleri gelişigüzel alana yaymış, önceden tasarlanmış ve biçimlendirilmiş sanat yapıtlarından kopartmakla yetinmemiş, estetik yaklaşımları da reddetmiştir. Morris estetik yaklaşımı reddederken düşünce ve mekânın daha önemli olduğunu savunarak düzen ve kaos kavramlarının arasındaki sınırı sorgulamıştır (Atakan, 1998:73,75).

Resim 1 - Robert Morris - İsimsiz 1967 – 8, 0,9 cm. değişken boyutlu keçeler
<https://www.moma.org/collection/works/80888> - 17 Mart 2021

Resim 2 – Hans Haacke – “Yoğunlaştırma Kübü”
<https://www.yumpu.com/en/document/view/7341445/hans-haacke-condensation-cube-1963-65-mit> - 20 Mart 2021

1963-1965 yılları arasında "Yoğunlaşma/Buharlaştırma Küpü" isimli projesinde Hans Haacke, küpün içerisindeki suyun sürece bağlı olarak mekândaki ısı ve ışık değişimlerine göre yoğunlaşmasını ve buharlaşmasını sergilemiştir (Atakan, 1998:75).

Bir diğer sanatçı Richard Serra, 1960'ların ortalarından sonlarına kadar süreç sanatını içeren projeler üretmiştir. Erimiş kurşundan "Sıçrama" ve "Döküm" olarak bilinen işleri başlıca örneklerdendir. Süreç değişimi ve geçiciliği temsil etmektedir. Sanatçı kurşun parçalarını eritip duvar ile zeminin birleştiği noktaya kepçe yardımıyla fırlatır. Kurşun zaman içerisinde soğuduğunda bir kalıba dönüşür. Bazen soğuyan kurşun duvardan uzaklaştırılır ve mekânda bir nesne gibi sergilenir (Bağlantı 2). Serra'nın bu çalışması bulunduğu mekândan kırılıp atılarak kaldırılmıştır. Sanatçı hemen hemen aynı yöntemle miktarca daha fazla kurşun malzeme kullanarak gerçekleştirdiği "Döküm" adlı projesinde ise soğuduktan sonra sertleşen kurşun kütlelerini döktüğü yerden söküp nesnel olarak mekâna yerleştirmiştir (Atakan, 1998:76).

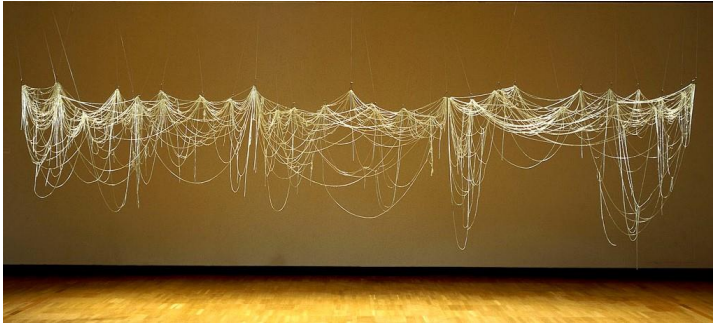

Resim 3 – Richard Serra - "Splashing-Sıçratma" – kurşun uygulama - <http://www.dreamideamachine.com/en/?p=6889> – 25 Mart 2021

Resim 4 - Richard Serra - "Splashing-Sıçratma", 1968, kurşun – <https://www.artforum.com/print/201509/due-process-richard-serra-s-early-splash-cast-works-55532> - 20 Mart 2021

Resim 5 – Richard Serra - <https://www.x-traonline.org/article/site-unseen-time-unbound-the-double-life-of-richard-serras-gutter-corner-splash> - 30 Mart 2021

Eva Hesse ise yumuşak sentetik malzemelerin (kauçuk, fiberglas, ip, lateks) değişim göstermelerini yerçekiminin etkisiyle zamana bırakmıştır. Hesse'in zamana bıraktığı projeleri duvara yaslanır, eğilir, bükülür, sarkar veya çökme eylemi gösterir (Atakan, 1998:76).

Resim 6 – Eva Hesse – "Hemen Sonra - Right After"-1969 - <https://jewishphilosophyplace.com/2012/02/08/body-without-organs/> - 20 Mart 2021

Resim 7 – Eva Hesse - "İp Parçası-Rope Piece" 1970 – ip üstüne atılmış lateks, sicim, tel - <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-eva-hesse-artist-> 20 Mart 2021

Kullanılan malzemeler zaman içerisinde değişim ve dönüşüme uğradığından bir galeriden diğerine taşınamaz. Sanatçının amacı kullanılan malzemelerin zaman içerisinde değişirken zamanın da geçtiğini göstermesidir (Bağlantı 3).

Günümüz sanatçılarından Phoebe Cummings ise süreç sanatını kil malzeme üzerinden kullanan ve doğadan ilham alan sanatçılardan bir diğeridir. Sanatçı sadece sanat/zanaat açısından değil uyguladığı teknik açısından da değişim ve dönüşümün doğadaki kendi varlığı ile bir bağ kurduğunu sorgulamaktadır.

Doğa ve kil

Doğa, "kendi kuralları çerçevesinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız varlıkların hepsi" (Bağlantı 4) olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanımlama olarak doğa; ahenk, uyum, renk ve biçim zenginliği ile sanat ve sanatçının ilham aldığı kaynaklardan biridir. Bir sistem olarak düşünüldüğünde kendini yenilemesi için sürekli hareketliliğe yani doğmaya ve yok olmaya ihtiyaç duymaktadır. Birçok sanatçı yapıtlarını oluştururken doğadan ilham alır. Sanatçı ilham aldığı doğadan hem faydalanır hem de onu sorgular (Buçukoğlu, 2013:6,8). İnsan ve sanattan önce var olan doğa sanatın nesnesi olmuş ve sanatçı tarafından gözlemlenmiştir. Doğa sanatçı için vazgeçilemeyen bir varlıktır. Temeli doğaya dayanan "doğa, insan ve sanat" üçlemesi insan ile şekillenen ve sonrasında sanat ile bütünleşen anlamlar ülkesidir (Buçukoğlu, 2020:1888,1892).

Doğanın içerisinde var olan kil özellikle seramik sanatçıları tarafından kullanılmaktadır. Kil kendi kuralları ve süreçleri olan bir malzeme olarak milyonlarca yıllık bir geçmişe sahiptir. Zamana direnmemiş sadece şeklini değiştirmiş, bu değişim ile tarihte iz bırakmış ve taşıdığı hikâyeleri de bizlere ulaştırarak her kimin elindeyse onu anlatmıştır (Önal, 2018:56). Malzemenin doğal olması şekillendirilirken yaratıcısının anlık duygularını taşıması ve aktarması önemli özelliklerinden bir diğeridir. Sanat yapıtlarında ifade araçlarının sınırsız olduğu günümüzde çok eski bir malzeme olan kil çağdaş sanatta da çeşitli uygulamalarla yer almış önemli bir malzemedir. Phoebe Cummings seramiğin malzemesi olan kili sanat yapıtlarında sürece bağlı olarak kullanan günümüz sanatçılarından.

Süreç Sanatı ve Phoebe Cummings

Phoebe Cummings 1981 yılında İngiltere’de doğmuş, 2002 yılında Brighton Üniversitesi’nde Seramik eğitimi almış ve 2005 yılında Seramik ve Cam programında Yüksek Lisans yapmıştır. Sanatçının birçok ödülü ve sergisi bulunmaktadır. Cummings, heykellerinde seramiğin malzemesi olan kili pişirmeden sürece/zamana bırakarak malzemenin kırılma, kuruma, dökülme ve çürüme özelliklerini deneyimledikten sonra yeni projelerde kullanılması için dönüşümünü gerçekleştirmektedir. En büyük performansı projesini sergileyeceği mekânda oluşturmasıdır. Sanatçı bir ayindeymiş gibi elle şekillendirdiği kırılğan çok hassas heykeller ve yerleştirmeler ortaya koyarken geleceğe "ne" taşıdığımızı sorgulamaktadır. Ayrıca yerleştirmelerini Barok ve Rokoko dönemlerinde gördüğümüz "gösterişli" ve "süslemeci bezeme üslubu" biçiminde uygulamaktadır (Bağlantı 5).

Resim 8 - Phoebe Cummings - <https://www.standard.co.uk/culture/v-a-will-display-fountain-by-artist-phoebe-cummings-for-as-long-as-it-takes-to-dissolve-a3622781.html> - 31 Ağustos 2021

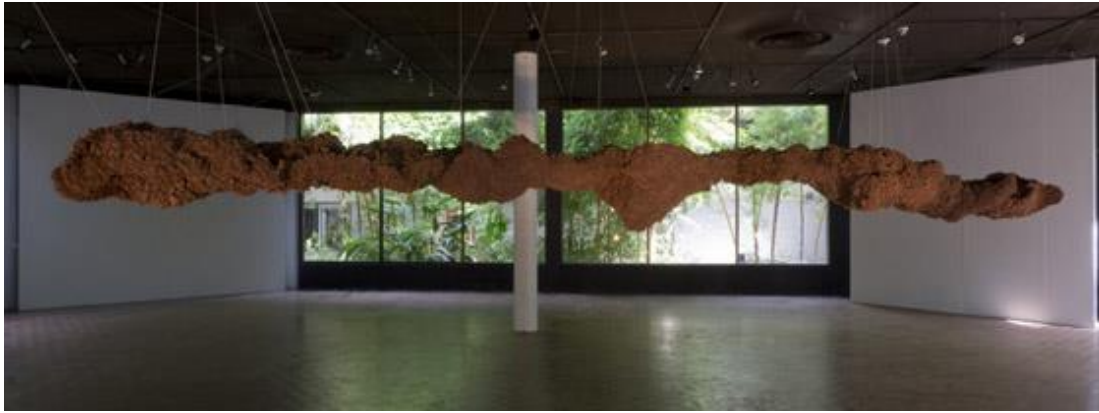

Resim 9, 10, 11, 12 Sanatçının instagram hesabından – 20 Ağustos 2021

Cummings'e göre seramik; zanaatı, sanatı, tasarımı, bilimi ve endüstriyi içerisinde barındırmaktadır. Seramik disiplini de bulunan ve bahsi geçen tüm bu öğeler birbirleri ile iletişim halinde olup sanatçının uygulamalarını etkilemektedir. Sanatçının yapıtlarını sorguladığımızda proje bir mekândan başka bir mekâna kolay taşınamaz, diğer projeler gibi satılamaz ve bir mekânda kalıcı olamaz. Ancak bu olumsuzlukların karşısında olumlu olan bir durum var ki o da yapıtların heyecan verici olmasıdır. Genellikle çok ayrıntılı çok emek ve zaman harcanan projelerin bitiminde kilin çözünerek hammaddeye dönüşü anlamsız görünebilir ancak temelde bu durum sanatçının ilgisini çekmekte ve onu heyecanlandırmaktadır.

Agustina Andreoletti, sanatçının heykellerinin/yerleştirmelerinin kalıcı olmadığını, taşınamaz olduğunu, uygulama ve kurulumlarının sadece performatif/geçici eylemler olduğunu belirtmiştir. Her sergi bitiminde tüm malzemenin dönüştürülmesi bir sonraki yapıt için hazırlanması ile yaşam ve ölüm kavramlarını sorguladığını ve nesne odaklı çalışmak yerine süreç odaklı bir uygulamayı seçtiğini vurgulamıştır (Andreoletti, 2019:4,6,13,14).

2013 yılında yaptığı "Cella" isimli yerleştirmesi sanatçının en büyük boyutlu işidir. Uygulama yer çekimine karşı çalışıldığından ve kontrolü zor olduğundan Hawaii Üniversitesi öğrencilerinden yardım alınarak üç haftada realize edilmiştir. Yapımı, kilin parçalar halinde ince bir tel süzgeçten bastırılarak geçirilmesiyle gerçekleşmiş ve bütün yapıtı ortaya çıkartmak için 250.000 adetten fazla süzgeçten geçirilmiş doku parçası oluşturularak parçadan bütüne gidilmiştir.

Resim 13 – Phoebe Cummings, "Cella" - <https://www.google.com/search?q=phoebe+cummings+cella&newwindow> - 13 Şubat 2021

Cummings'in yerleştirmelerini uyguladığı mekânlarda malzemenin zamana bağlı olarak dönüşümü izleyiciyi fiziki olarak da etkilemektedir. Malzemenin dönüşümünün bir neticesi olarak sanat galerisine girildiğinde ciğerleri dolduran çarpıcı derecede küflü bir toprak kokusu ile karşılaşmaktadır.

Resim 14 (ayrıntı) – Phoebe Cummings, “Cella” –<http://shannywebb.blogspot.com/2013/12/cella-2013.html> - 13 Şubat 2021

Mekân heykelin alt kısmını gösteren lambalar ile aydınlatıldığı için loştur. Uygulanan kütle doğanın yarattığı bir canlı gibi görünse de o Phoebe Cummins’in hayal gücüyle oluşturduğu ve doğadan ilham aldığı kilden bir heykeldir. Mercan resifine benzeyen yapıt yaklaştıkça çiçek açmaya başlarcasına kendini izleyiciye göstermektedir. Cumming’in bir taraftan evrim ve dönüşüm kavramları üzerine sorgulamalar yapması bir taraftan da kilin fırınlanmaması işlenebilir olması ve geri dönüşebilirlik hali sergi boyunca kendi içinde değişen projeler yaratması onu daima büyülemiştir. Sergi kapandıktan sonra kil / çamur toplanır çözünmesi için ıslatılır plastik bir hal aldıktan sonra yoğurulur ve yeni bir sanat yapıtı yaratmak için artık hazırdır. Sonuç olarak pişirilmeden kilden yapılan heykel izlemeye gelenlerin anılarında ve fotoğraflarda yaşamaya devam etmektedir (Bağlantı 6).

Resim 15 - Phoebe Cummings, 2013 “After the Death of the Bear, Ayının Ölümünden Sonra”, 2013- Kil, çimento, çelik, tel ve polietilen - <https://sculpturemagazine.art/material-performance-a-conversation-with-phoebe-cummings/> - 30 Ocak 2021

Resim 16 - 1819-1822 mavi renkli, transfer baskılı seramik tabak, Stoke Spode Fabrikası - <https://www.flickr.com/photos/stanbury/10539595386> - 10 Temmuz 2021

Sanatçının aynı yıl 3. İngiliz Seramik Bienal’inde sergilediği büyük ölçekli bir diğer çalışması ise “After the Death of the Bear”, 19. yüzyılda İngiltere’de, Stoke-on-Trent Spode (İngiliz çömlek ve ev eşyaları üretilen bir fabrika)’de da üretilen “Death of the Bear” sofa takımı modelinden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Sofra takımı ayının İngiliz avcılar tarafından etrafının çevrildiği bir sahneyi tasvir etmektedir. Cummings fabrikaya ve orada çalışan insanlara tepki olarak projesini üretmiş ve ayının mekânda bulunmadığı ancak sadece palmye ağaçlarının ve bitki örtüsünün var olduğu ürkütücü bir ham kil manzarası oluşturmuştur.

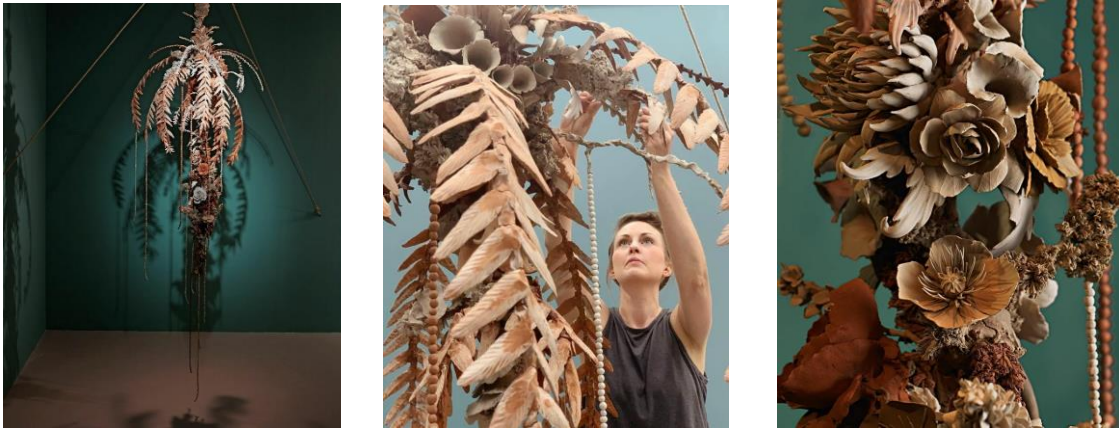

Resim 17 – Phoebe Cummings, “Between” , 2005. Porselen ile püskürtülmüş Stoneware, iç mekâna monte edilmiş çalışma - <https://sculpturemagazine.art/material-performance-a-conversation-with-phoebe-cummings/> - 30 Ocak 2021

Resim 18 – Phoebe Cummings, “Vanitas” - <https://www.artdesigncafe.com/phoebe-cummings-artist-interview-2013-26-Mayıs-2021>

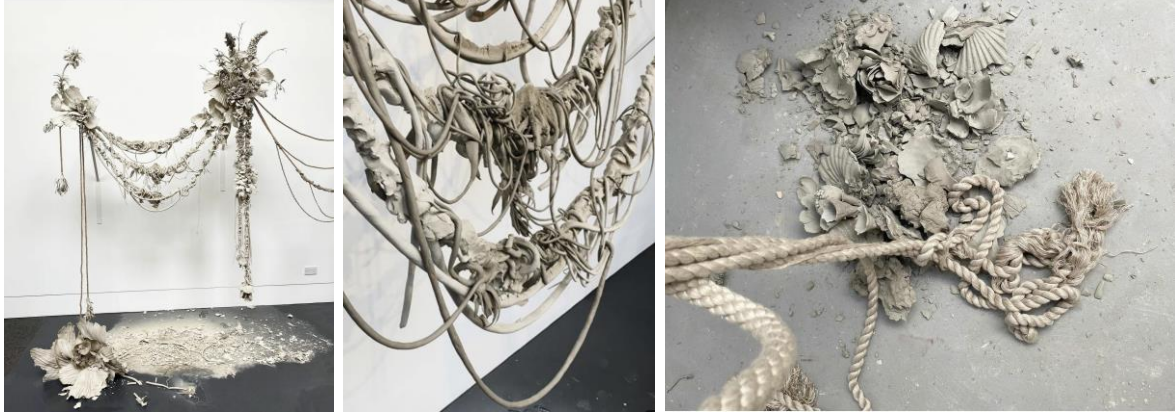
Sanatçı “Between” isimli projesinde oturduğu binanın merdivenlerini kullanarak merdiven basamaklarının yüzeylerine yerleştirdiği her bir kil halkasını elle şekillendirilmiş ve basamağın formuna oturacak şekilde birleştirmiştir. Porselen çamurunu sulandırarak hava tabancası ile çalışmasının üzerine püskürtmüş ve dokulu bir yüzey elde etmiştir. 2005 yıllarında iç mekânlar ve buna bağlı olarak nesneleri ile ilgilenen sanatçı, merdivenleri içinden geçilen bir yer olarak tanımlamakla birlikte, mekânlarda işlevsiz bir nesne yaratma düşüncesi ile projelerini üretmiştir. Cummings’in bir diğer çalışması olan “Vanitas” isimli yerleştirmesi, içerisinde kilin değişime ve dönüşüme bırakıldığı iki tane cam kasadan ve tavana asılı zincir görünümünde kil halkalarından oluşmaktaydı. Ayrıca, cam kasaların içerisindeki kil, zamana dayalı olarak değişikliği, geçiciliği ve yaşam döngüsünü vurgulamaktaydı (Bağlantı 7).

Cummings kili zaman esaslı bir malzeme olarak kullanmakla beraber kilden oldukça ayrıntılı ve kalıcı olmayan eserlerini sergileyeceği mekânda şekillendirmektedir. 2019 yılında “Bezemeli Kronoloji” adlı eserini İstanbul’da Meşher’de “Kalıpları Aşınca Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa’dan Çağdaş Seramik” isimli karma sergide, geleneksel seramik üretim teknikleriyle ürettiği eserlerine bir yenisini daha ekleyerek izleyiciyle buluşmuştur. “Bezemeli Kronoloji” özünde seramik diyemeyeceğimiz bir çalışmayı ortaya koymuştur. Kil ile yaptığı parçaları daha sonra birbirlerine sabitleyen sanatçı her projesinde olduğu gibi dünyanın gelip geçici olduğunu vurgulamaya çalışmaktadır. Kilin sadece şekil bulmasıyla sonuçlanmadığı bu süreç yine kilin kuruması, çatlaması, kırılması ve parça parça dökülmesiyle de devam etmektedir. Devam eden süreç eserin kaçınılmaz bir değişime maruz kalmasını beraberinde getirmektedir. Eserin sergilendiği mekânın ısı ve nem gibi dış etkenler ile değişimi yerleştirmeye daha da etkin bir hal kazandırmaktadır.

Resim 19, 20 (ayrıntı), 21 (ayrıntı) - Phoebe Cummings, “Bezemeli Kronoloji” – 2019
Sanatçının instagram hesabından - 21 Mart 2021

Sanatçı farklı renklerdeki killeri/çamurları birbirleri ile karıştırarak projesini görsel anlamda daha da etkileyici bir yöne çevirmiştir. Cummings doğum, yaşam ve ölüm döngüsünü, sergi sonunda malzemeyi parçalayıp geri dönüştürerek döngüyü desteklemekte ve kahramanının doğa olduğunu vurgulamaktadır.

Resim 22 – 23 (ayrıntı), 24 (ayrıntı) Phoebe Cummings, “Bu Şimdi Oldu-This Was Now” 2020
Sanatçının instagram hesabından - 21 Mart 2021

Kil malzeme ile sergilenen yerleştirmeler sanatçının eserini uyguladığı ve sergilediği süre boyunca çeşitli aşamalardan geçerken, bu süre bir taraftan da performans hareketini aklımıza getirmektedir.

Resim 25, 26 - Phoebe Cummings -Sanatçının instagram hesabından – 26 Mayıs 2021

Sanatçı hem elleriyle hem de kalıp yardımıyla şekillendirdiği yapıtlarında doğanın bir parçası olan kili doğanın içinden formlar oluşturmakla beraber onları yeniden yaşama kattığını savunmaktadır.

Resim 27, 28 (ayrıntı), 29 (ayrıntı) - Phoebe Cummings, “Production Line-Üretim hattı”, kil, halat, makara – 2015 -
<http://www.phoebecummings.com/nocturne> - 27 Mart 2021

Cummings'in "Production Line" isimli yerleştirmesi kilin çay süzgecinden bastırma tekniği ile geçirilerek oluşturduğu bir yapıttır. Geleneksel olan bu teknik tarihsel süreçte çimen ve kürk dokuları için kullanılmıştır. Sanatçı her projesinde olduğu gibi sergi sonunda bu yerleştirmesini de su dolu kovanın içine yavaş yavaş daldırarak kilin suda çözünmesini ve geri dönüşümünü sağlamıştır (Bağlantı 8).

Resim 30, 31 (ayrıntı), 32 (ayrıntı) - Phoebe Cummings, "Antediluvian Swag", kil, ahşap, tel – 2016
<http://www.phoebecummings.com/antediluvian-sweg-new-art-centre> - 27 Mart 2021

Resim 33, 34 (ayrıntı), 35 (ayrıntı) - Phoebe Cummings, "Plumb Line", "Şakül", kili, ip, lateks, iskele-2012
http://hollyhendry.com/hollyhendry.com/Sculpture/Pages/Plumb_Line.html - 31 Ocak 2021

Sonuç

Phoebe Cummings'in yapıtları incelendiğinde öncelikle süreç sanatının ön plana çıktığı görülürken diğer taraftan da yapıtın üretim aşamasının mekânda gerçekleşmesi performans sanatını düşündürülebilir. Sanatçının kullandığı kil; dokuya, kokuya, çürümeye, değişime ve dönüşüme açık bir malzemedir. Hem teknik açıdan hem de üretim süreci açısından ve süreç sanatı ile kurduğu bağ neticesinde çağdaş seramik sanatına yaptığı katkı farklı olması nedeniyle önemlidir. Kili süreç esaslı bir malzeme olarak kullanan sanatçı malzeme ile geçici heykeller ve ortamlar yaratır. Phoebe Cummings'in yerleştirmeleri varoluşu, doğayı ve kilin kullanım imkânlarını ele alır. Sergi alanında uygulanan tüm çalışmalar içinde bulunduğumuz zamanı nasıl deneyimlediğimizi gelecekte neyi nasıl anımsayacağımızı ve yok olanın ne olduğu sorusunu gündeme taşımaktadır. Eserleri sadece süreç odaklı olan sanatçı süreç içerisinde parçalanıp ve sonunda dönüştürülüp yeniden hayat bulan yerleştirmeler ve heykeller yapmaktadır. Sanatçının projeleri de doğadaki her şey gibi geçicidir. Çalışmalarda yapmak ve süreç kavramlarının birlikteliği görülmekle beraber süreç kavramı yapmanın başlangıç noktası içerisinde var olmaktadır.

Sanat tarihine baktığımızda yapılan araştırmalar, günümüze kadar gelen yapıtların hala tartışılan bir süreç içerisinde olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, sanatçının yerleştirmeleri / heykelleri de seramik sanatı açısından tartışmaya açık ve tartışılabilir bir konumdadır... Sonuç olarak güncel sanata baktığımızda süreç sanatının, belgeleme (fotoğraf, video vs.) ile gündemde olduğu bir gerçekliktir. Cummings'in de bütün çalışmaları süreç odaklı olup ve sonunda yok olduğundan, belgelerde yaşamaya devam etmektedir...

Kaynakça

- Andreoletti, Agustina., *Performative Raw Clay Practices and Ceramic Firing Techniques*, Culture Machine, 2019. www.culturemachine.net 13 Mart 2021.
- Atakan, Nancy. *Arayışlar, Resimde ve Heykelde Alternatif Akımlar*, YKY, İstanbul, 1998.
- Buçukoğlu, Seyit. Mehmet. *Doğal Malzemelerin Plastik Sanatlarda Bir Kavram Unsuru Olarak Kullanımı*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi SBE, 2013.
- Buçukoğlu, Seyit. Mehmet., "Doğa, İnsan ve Sanat Birlikteliği", *Uluslararası Sosyal Bilimler Çalışmaları Dergisi*, cilt:6, Sayı:61, 2020. <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2297>, (30 Nisan 2020) 15 Şubat 2021.
- Gürcüm, Banu. Hatice., Kartal, Semiha., "Bauhaus İle Tasarıma Dönüşen Zanaat". *idil*, 6 (34), 1767-1798, <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1500186220.pdf> 2017.
- Hançerlioğlu, Orhan., *Felsefe Sözlüğü, Remzi Kitapevi*, İstanbul, 1994
- Kergoat, Pirisca. *Zanaat, Meslek, İş, Eleştirel Feminizm Sözlüğü*, Çev. Gülnur Acar Savran, Kanat Kitap, 366-377 İstanbul, 2009.
- Özdem, Okat. Özen. Geçit, Erdem., "Postmodern Sanat Akımları ve Reklamlara Yansımaları", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı: 36, Gazi Ü. İletişim Fak., (Bahar 2013)
- Önal, P., B., *Sanatta Malzemenin Yaratım Sürecindeki Rolü ve Seramik Sanatında Esere Özel Bünye Kullanımı*, Yayınlanmamış sanatta yeterlik tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2018.
- Susamoğlu., F., *Sanat Yapma Eyleminde Sürece Odaklanan Yaklaşım*, Yayınlanmamış sanatta yeterlik tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2010.
- TDK Türkçe Sözlük, Zanaat, Atatürk Kültür, Tarih ve Dil Kurumu, 2. Cilt, İstanbul, 1988.
- Bağlantı 1 – <https://sozluk.gov.tr/> - 08 Temmuz 2021.
- Bağlantı 2 - <https://www.artforum.com/print/201509/due-process-richard-serra-s-early-splash-cast-works-55532> - Erişim Tarihi 20 Mart 2021.
- Bağlantı 3 - <https://www.britannica.com/biography/Eva-Hesse>, 21 Mart 2021.
- Bağlantı 4 - <https://sozluk.gov.tr/>, 18 Ocak 2020
- Bağlantı 5 - <https://www.animamundigallery.com/phoebecummings>, 31 Ocak 2021.
- Bağlantı 6 - <https://fluxhawaii.com/cella/>, 13 Şubat 2021.
- Bağlantı 7 - <https://sculpturemagazine.art/material-performance-a-conversation-with-phoebe-cummings/>, 30 Ocak 2021.
- Bağlantı 8 - <https://www.centreofceramicart.org.uk/exhibition/production-line/> - 27 Mart 2021.

IN VIEW OF CERAMIC DISCIPLINE ART/CRAFT, COURSE, CHANGE, TRANSFORMATION: PHOEBE CUMMINGS

Nalân DANÂBAŞ

Abstract

Endowed with a deep-rooted background, ceramic discipline in itself integrates various and distinctive practices. While pushing the limits of craft within the context of traditional ceramic art, Phoebe Cummings manages to form her own language of expression, and via using the key material of ceramic discipline, clay, she can bring course-driven works into surface. Not only within the scope of art /craft but also within the context of the technique she employs, the artist questions the notion that change and transformation connects with its own existence in nature too. In her sculptures / installations it is worth noticing that without burning the key ingredient of ceramic, clay, she leaves it to the course; by letting the material dry, fracture, disjoint and fall, spoil she transforms the material at the end of her exhibition and by transforming after solving in water, the artist reuses the same material in upcoming projects. The artist argues that course is the symbol of change and transiency. As if living in a ritual the artist, by harnessing free-hand shaping technique manifests fragile and very tender sculptures / installations and wonders about "what" we can all carry to the future. This paper thus aims to analyze art / craft journey of Phoebe Cummings, to offer samples of art works and to demonstrate different areas of the use of clay, which is the key ingredient of ceramic works.

Keywords: Ceramic, craft, course, change, transformation, clay